TẠP CHÍ ĐIỆN TỬ
THƯƠNG HIỆU & CÔNG LUẬN

Sửa Luật Trách nhiệm bồi thường của Nhà nước đáp ứng yêu cầu thực tiễn

12:47 20/05/2026

Sửa đổi, bổ sung Luật Trách nhiệm bồi thường của Nhà nước tập trung vào 3 định hướng lớn, trong đó, thể chế hóa quy định về quyền được bồi thường của người đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; phù hợp với chủ trương phân cấp, phân quyền; tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc phát sinh trong thực tiễn thi hành luật.

Thứ trưởng Bộ Tư pháp Nguyễn Thanh Ngọc phát biểu khai mạc Hội thảo. Ảnh: VGP/DA

Sáng 20/5, tại Hà Nội, Bộ Tư pháp tổ chức Hội thảo góp ý dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Trách nhiệm bồi thường của Nhà nước. Thứ trưởng Bộ Tư pháp Nguyễn Thanh Ngọc chủ trì Hội thảo.

Đồng chủ trì Hội thảo có Cục trưởng Cục Đăng ký giao dịch bảo đảm và Bồi thường nhà nước Lê Vệ Quốc; Phó Cục trưởng Cục Đăng ký giao dịch bảo đảm

và Bồi thường nhà nước Nguyễn Ngọc Vũ.

Phát biểu khai mạc Hội thảo, Thứ trưởng Bộ Tư pháp Nguyễn Thanh Ngọc cho biết, thực hiện Chương trình xây dựng pháp luật của Quốc hội và chỉ đạo của Chính phủ, Bộ Tư pháp đang triển khai xây dựng dự án Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Trách nhiệm bồi thường của Nhà nước. Đây là một trong 8 dự án luật Bộ Tư pháp dự kiến trình Quốc hội xem xét, thông qua tại Kỳ họp thứ 2, Quốc hội khóa XVI (dự kiến diễn ra vào tháng 10/2026).

Thứ trưởng Nguyễn Thanh Ngọc nhấn mạnh, sau gần 8 năm triển khai thi hành, Luật Trách nhiệm bồi thường của Nhà nước năm 2017 đã góp phần bảo đảm quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, cá nhân; nâng cao trách nhiệm của đội ngũ cán bộ trong thi hành công vụ; đồng thời tăng cường phòng ngừa, răn đe các hành vi vi phạm pháp luật, góp phần giữ vững ổn định chính trị, trật tự an toàn xã hội và nâng cao hiệu lực, hiệu quả quản lý nhà nước.

Tuy nhiên, qua tổng kết thực tiễn, quá trình thi hành luật cũng bộc lộ nhiều khó khăn, vướng mắc, một số quy định đã không còn phù hợp với thực tiễn và bối cảnh đất nước trong tình hình mới. Trong đó, phạm vi trách nhiệm bồi thường của Nhà nước trong lĩnh vực hành chính còn hẹp; một số lĩnh vực dễ phát sinh thiệt hại như quản lý hành chính, bảo vệ người khiếu nại, tố cáo, thi hành án dân sự... chưa được quy định đầy đủ.

Cùng với đó, thủ tục giải quyết bồi thường còn phức tạp, kéo dài; việc xác minh thiệt hại, thu thập chứng cứ và thương lượng bồi thường vẫn gặp nhiều khó khăn trong quá trình thực hiện.

Ngoài ra, đội ngũ cán bộ thực hiện công tác bồi thường nhà nước chủ yếu kiêm nhiệm, chưa được đào tạo chuyên sâu; việc xác định thiệt hại tinh thần, thu nhập thực tế bị mất còn nhiều vướng mắc; nhận thức pháp luật của một bộ phận người dân chưa đầy đủ, trong khi công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát lĩnh vực này còn hạn chế...

Thông tin về định hướng sửa đổi Luật, Phó Cục trưởng Cục Đăng ký giao dịch bảo đảm và Bồi thường nhà nước Nguyễn Ngọc Vũ cho hay, việc sửa đổi, bổ sung Luật tập trung vào 3 định hướng lớn. Trong đó, thể chế hóa quy định về quyền được bồi thường của người đấu tranh chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực theo Quy định số 231-QĐ/TW ngày 17/01/2025 của Bộ Chính trị; sửa đổi các quy định phù hợp với chủ trương phân cấp, phân quyền, cải cách thủ tục hành chính, sắp xếp tổ chức bộ máy và thực hiện mô hình chính quyền địa phương hai cấp; đồng thời tháo gỡ các khó khăn, vướng mắc phát sinh trong thực tiễn thi hành luật.

Trên cơ sở đó, dự thảo Luật gồm 3 điều, trong đó sửa đổi, bổ sung 34 điều, bổ sung mới 1 điều và bãi bỏ 1 điều của Luật Trách nhiệm bồi thường của Nhà nước năm 2017.

Góp ý tại Hội thảo, đại diện Tòa án nhân dân tối cao cơ bản nhất trí với nhiều nội dung sửa đổi của dự thảo Luật, song đề nghị tiếp tục rà soát để bảo đảm tính thống nhất, khả thi và đồng bộ với hệ thống pháp luật hiện hành.

Đại diện Tòa án nhân dân tối cao cũng kiến nghị bổ sung, chỉnh lý các quy định liên quan đến Luật Phòng, chống ma túy, Luật Phòng, chống tham nhũng và các luật chuyên ngành nhằm thống nhất thuật ngữ, đối tượng áp dụng và thẩm quyền giải quyết bồi thường. Đồng thời, cần rà soát các quy định về thiệt hại tinh thần, hồ sơ yêu cầu bồi thường, thời hạn giải quyết, hiệu lực quyết định giải quyết bồi thường và cơ chế thu hồi kinh phí tạm ứng để tránh phát sinh thủ tục phức tạp, kéo dài thời gian xử lý vụ việc.

Đề xuất bổ sung quy định về số hóa hồ sơ, tiếp nhận yêu cầu bồi thường qua môi trường điện tử và rà soát các quy định liên quan trong hồ sơ dự án Luật nhằm bảo đảm tính đồng bộ với các văn bản pháp luật hiện hành.

Về phía địa phương, bà Phạm Thị Thanh Hương, Phó Giám đốc Sở Tư pháp Hà Nội đánh giá dự thảo Luật đã cơ bản bao quát các vấn đề lớn đặt ra từ thực tiễn thi hành, nhất là các nội dung về mở rộng phạm vi bồi thường, bổ sung căn cứ yêu cầu bồi thường, đơn giản hóa thủ tục, tiếp nhận hồ sơ điện tử và hoàn thiện cơ chế trách nhiệm hoàn trả.

Tuy nhiên, để đáp ứng yêu cầu phân cấp, phân quyền, chuyển đổi số và cải cách thủ tục hành chính, bà Phạm Thị Thanh Hương đề nghị bổ sung cơ chế kiểm soát sau phân cấp; tăng cường hỗ trợ chuyên môn cho cấp xã và cơ quan giải quyết bồi thường ở địa phương; xây dựng hệ thống quản trị dữ liệu toàn trình, liên thông từ tiếp nhận hồ sơ đến chi trả, hoàn trả và thống kê dữ liệu.

Bên cạnh đó, cần bổ sung nguyên tắc không yêu cầu người dân cung cấp lại giấy tờ cơ quan nhà nước đã có; quy định rõ việc chuyển hồ sơ khi nộp sai cơ quan, cách tính thời hạn đối với hồ sơ điện tử và công khai tiến độ xử lý.

Ngoài ra, cần làm rõ nguyên tắc xác định cơ quan chủ trì giải quyết bồi thường khi có nhiều cơ quan liên quan; tăng cường vai trò của UBND cấp tỉnh và Sở Tư pháp trong hướng dẫn nghiệp vụ, kiểm tra và hỗ trợ cấp cơ sở nhằm bảo đảm tính khả thi của Luật sau khi ban hành...

Theo Chinhphu.vn